

Javaslat a

„Jókai Mór pápai díszpolgári oklevele és Herz Dávid, a díszpolgári oklevelek alkotója”

[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Mayerné Pátkai Tünde (név)

.....*Mayerné Pátkai Tünde*..... (aláírás)

Pápa, 2018. június 4. (település, dátum)

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Pápai Református Kollégium Gimnáziuma és Művészeti Szakgimnáziuma
8500 Pápa, Március 15. tér 9.
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Mayerné Pátkai Tünde**

Levelezési cím: **8500 Pápa, Március 15. tér 9.**

Telefonszám: **30-680-9767**

E-mail cím: mp.tunde@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Jókai Mór pápai díszpolgári oklevele és Herz Dávid a díszpolgári oklevelek alkotója**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság

egészség és életmód

épített környezet

ipari és műszaki megoldások

kulturális örökség

sport

természeti környezet

turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési

tájegységi

megyei

külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Jókai Mór pápai díszpolgári oklevele és Herz Dávid a díszpolgári oklevelek alkotója

A pápai Jókai díszoklevél az ország számos Jókai-díszpolgári oklevele közül is – melyeknek kiállítására a Petőfi Irodalmi Múzeumban került sor – kitűnik tartalmi és formai gazdagságával.

Dr. H. Szabó Lajos: „Pápa város jeles díszpolgárai a 19. században” c. könyvében olvashatjuk az alábbiakat az oklevélről:

„A fotómásolat alapján és a korabeli újságok leírása szerint is az oklevél remekmű volt, amit Herz Dávid készített el. Első lapján a város a tókert felől látható, alatta Pápa hódolatát jelképezően egy, a város címere mellett térdeplő szűz babérágot nyújt Jókai Mór angyalok tartotta mellképéhez. A második oldalon az Ókollégium, a Petőfi-ház és a Klára-ház (Jókai egykori lakóháza) látható. Balról két angyal tart egy szalagot „Istenítélet” felirattal, alatta pedig a Génusz írja a főiskolai képzőtársaság érdemkönyvébe a Jókai által Pápán írt első elbeszélést. A harmadik oldalon felül a mai formájára átalakított Klára-ház, mellette balról a Jókai család címere, jobbról egy térdeplő, struccollas főveget viselő nőalak látható a város címerére utaló motívumokkal és az 1459-es évszámmal. A lap aljára a Jókai utca elejét (a Március 15. tér épületeit) rajzolta Herz Dávid. A nagyméretű, albumszerű díszoklevelet piros-kék plüssanyagba kötötte Mayer Adolf pápai könyvkötő. Sajnos a díszpolgári oklevél eredeti példányát még nem sikerült föllelni.”

Dr. H. Szabó Lajos: Pápa város jeles díszpolgárai a 19. században c. könyvéből Herz Dávidról, a díszoklevél készítőjéről: „1866-tól kezdve több mint fél évszázadot Pápán tanított. Előbb a református főiskolán, majd az állami polgári leányiskolában tanított. 1875-ben a városi ipari rajziskola tanára lett, ahol 1895 és 1909 között igazgatóként is működött. Elsősorban arcképfestőként ismert, de egész-alakos portrékat, oltárképeket is festett. A Református Gyűjteményekben őrzik Bocsor István és Tarczy Lajos professzorokról készített mellképeit, a Gróf Eszterházy Károly Kastély- és Tájmuzeumban pedig négy festménye található (köztük önarcképe). Ő készítette el Zimmermann János, Kossuth Lajos, Vaszary Kolos és Jókai Mór díszpolgári oklevelét, Mészáros Károly polgármester és Baráth Ferenc 48-as honvédszázados arcképét, Pap Gábor, Antal Gábor, Kerkapoly Károly, Vály Ferenc valamint Zimmermann János egész-alakos képét. Jótéteményeként kell említenünk, hogy az 1881. decemberében megnyitott pápai színház számára díszleteket és függönyöket festett, illetve tervezett. Számos freskója díszítette a régi zsidó temető ravatalozóját – ezek sajnos a második világháború során elpusztultak. Festményei a városháza, a kaszinó, a Nőnevelő Intézet, a Takarékpénztár és a Kollégium épületében voltak kifüggesztve.”

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményeinek irattárában őrizték hosszú ideig Jókai-díszoklevelét. A Jókai örökséget továbbvivő közösségek – a Pápai Református Kollégium Gimnáziuma és Művészeti Szakgimnáziuma, a Pápai Jókai Kör, a Pápai Művelődéstörténeti Társaság, a Pápai SZC Jókai Mór Közgazdasági Szakgimnázium és Kollégium, Pápa Város Önkormányzata, a Jókay Család Alapítvány, a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ – sohasem feledkeztek meg erről a kultúrtörténeti dokumentumról. Megszületéséhez datálható nemcsak a Jókai Kör megalakulása, a Jókai-kultusz megerősödése, melynek következménye időről-időre történő felelevenítése, de ennek következtében az életmű újabb szempontok szerinti és újabb dimenziókból történő tanulmányozása, újraértékelése.

A nagyközönség számára ritkán hozzáférhető, megcsodálható oklevél megyei értéktárba történő felvételétől azt reméljük, hogy mind többen és többen csodálkoznak rá az impozánssra sikerült, gazdagon illusztrált dokumentum különlegességére, amelyről a mellékelt fotók mellett H. Szabó Lajos és Kapossy Lucián leírásai alapján is részletes és hiteles képet kaphatunk.

Herz Dávid remekbe szabott munkája mellett a Lampért Lajos jegyző és Osváth Dániel polgármester által szignózott díszpolgári oklevélszöveg is páratlan a maga nemében. Nyelvezete egyszerre tárgyilagos és romantikusan gazdag, stílusában pátosz-teljes és emberközeli.

Dokumentum ritkaság magyar nemzeti múltunkból, és példaadó a jelen és jövő számára.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- **Dr. Kapossy Lucián (szerk.): A Pápai Jókai Kör Évkönyve az 1993. és 1984-ik évről. Pápa, 1895. 11-12-13.**

- **H. Szabó Lajos: Pápa város jeles díszpolgárai a 19. században. Pápa, 1998. 85-87.**

- **Mezei Zsolt (szerk.): A kényes úrfi és a rongyos baka. Pápa, 2001. 220-222.**

- **Jókai Mór díszpolgári oklevele. Pápai Lapok. 1893. nov. 5. XX. évf. 45. sz. 45.**

- **Dr. Antal Géza: Jókai jubileum Pápán. Pápai Lapok. 1894. jan. 28. XXI. évf. 4. sz. 15-17.**

- **Jókai Mór. Pápai Független Újság. 1893. nov. 19. 2.**

- **Dr. Kapossy Lucián: Jókai-jubileum Pápán. Pápai Lapok. 1894. 4.**

- **Huszár János (szerk.) A Pápai Jókai Kör Emlékkönyve 1893-1993. Pápa. 1993. 33-35.**

- **Mezei Zsolt: „Akkor virágzott a szőlő.” Új Horizont. XX. VIII. évf. 2000.3. sz. 43-47.**

- Ács Anna: Emlékbeszéd Jókai Mór Pápa Város díszpolgára halála évfordulóján Pápa, 2009. május 5-én. Lapok Pápa Történetéből. 2009, 4. szám 701-704.

-

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: **jelenleg nincs hivatalos címe**

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Mi Pápa rendezett tanácsu város közönsége, adjuk tudtára mindazoknak, a kiket a dolog most illet, vagy jövőben illetni fog, hogy **JÓKAI MÓR** urat, barátunk hoszorus nagy költőjét, ki az eszmék és a nemzet szabadságának kivívásában az elsők között volt s ki az elnyomás

nappjaiban a honfi fájdalomnak szoborjé-
iránt lápláll reményének megragadó so-
rekban adott kifejezést, ki a magyar nyelv
a legnemesebb versenyben a népek hala-
dásának versenyében, felszárados munkas-
ságával az egész világon ismertté és
tiszteltté tette: ötvenéves irői működése
megünneplése alkalmából, melyen érte-
tisztelőnk és hódolatunk jelölül: 1890 évi
nyárelő hava 3-án tartott rendkívüli közgyű-
lésünkben, egyhangu lelkesedéssel, vá-
rosunk **DISPOLGARIA** megújítást
tolluk, szorosabbá tenni kívánván az által is
azon kapcsol, mely közele és városunk, mint
első nagyobb szabású irodalmi műkö-
désének színhelye között az elmúlt fél-
század alatt is lenállott.

Minek hódolhatékban st. mint városunk

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

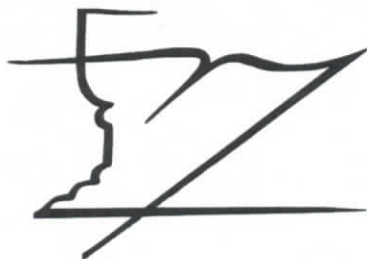
Somfai Balázs: „A díszoklevél illusztrációinak kellő minőségű közzététele még a város „történeti ikonográfiáját”, azaz a korabeli utcaképek mint látképes források sorát is gazdagíthatná.”

Mezei Zsolt könyvtárvezető támogató nyilatkozata (mellékelve).

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

A csatolt fotók felhasználásához hozzájárulnak szerzői.

Pápa, 2018. június 4.

DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYEI

Könyvtár – Levéltár – Múzeum

8500 PÁPA, Március 15. tér 9.

Tel/fax: +36 (89) 324-240; ref.lib@papacollege.hu

Melléklet a javaslatához

III. 2.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Mayerné Pátkai Tünde gimnáziumi tanár kezdeményezését, mely szerint a Pápa városi képviselő-testület által Jókai Mórnak 1893-ban adományozott díszpolgári oklevelet a pápai értéktárba felvegyék, támogatom.

Indoklás:

A díszpolgári oklevél — adományozásának tényén túl — maga is várostörténeti kordokumentum, hiszen a szöveget keretező, díszítő rajzokon az alkotó, Herz Dávid festőművész-rajztanár a korabeli város utcáit, tereit, épületeit örökítette meg. Feltétlen helye van a helyi és a Veszprém megyei értéktárban.

Pápa, 2018. június 8.